

Драган Хамовић

БИОСКОП „ИБАР”

ПОВРАТАК У КРАЉЕВО

(Летњи аутопортрет са завичајем)

Тај лик кружи! Круг налево
Кад позна да је превруће.
Не одгађа, правац – Краљево,
Недворишту од некуће.

Крилато тело путника
На траси путних тачака
Мине преко свих Рудника,
Милановаца, Чачака.

На светлом путу ибарском
Надмаши снагу моторну,
Реченим тајним изласком
Тек привидно у простору.

И крцати му куфери
Менталних архивалија,
Путује да се увери
Да буја света авлија,

Да бруји вртна направа
Матерњим оком праћена,
Где показна је настава
Из делотворног памћења

Или лечења повратком.
Талац, жртва октобарска
С душом старом седмовратом,
Из које нема одласка!

Самом себи је одмазда
(Часком се, граде, порекне!)
Лик што криви, без образа,
Ортогоналне поретке.

Путује тај – но шестари
По унутарњој авлији,
Кријумчари врт нестварни,
Све дивнији и давнији.

ЦРВЕНА ЗЕМЉА

*У сјомен на филм Торија Јанковића
о сирељању жијеља Краљева 1941.*

Биоскоп „Ибар” – сала нагло смрачена.
Још си ту, дечаче, никуд не отиде.
Сведок пројекције основних значења
Полубајке кржаве, целулоидне.

Дечак доведен поред ђачких стотина
У тами шапата, тиске и кикота.
Белим платном промиче измишљотина
Која разграничи питања животна.

Град себе глуми и филмичан испада,
Бриљира у кадру с домаћим звездама.
А дечак трне, тамо би да припада,
Макар под костимом јунака незнана.

Стати уз статисте рафалом слагане,
Међу блиска брижна лица у поретку,
На реплику оца „Не бој се, Драгане!”
Прозван реченицом што доличи претку.

Још сам тронут дечак, све даљи октобри,
Играни по тачном слову сценарија,
Предатом претходно да речи одобри
Орган чија реч је виша и старија.

КАПЕТАН МИЛОРАД ВАСИЋ

(Опокољен партизанском потером, убио се у Краљеву
20. фебруара 1946. године на очевом гробу. Тело је затим
однето на градски трг, где је под Спомеником српским
ратницима изложено скрнављењу и поругама.)

„Мртви су тежи од живих!“...
„Теку воде и отвориће мој гроб“...
(Из писма једног осуђеника, април 1945)

СТИГОХ, ОЧЕ, СИН ЧЕМЕРАН, ОД ЧЕМЕРНА,
КОТЛЕНИКА, СА ЗАСТАНКОМ У ГЛЕДИЋУ.
ПОТЕРА ЈЕ БЕСОМУЧНА И БЕЗМЕРНА,
АЛИ ЈЕДНОМ, НЕ ЗНАМ КАКО, ПОБЕДИЋУ.

ОЦУ, КАО ПРВОМ ЛИЦУ ОТАЦБИНЕ,
ДОЂОХ РАЧУН ДА ПОДНЕСЕМ, СВАКУ БАНКУ.
ПЛАЊАХ СОБОМ СВЕ ЗАЛОГЕ И ДАЖБИНЕ,
ОПЕТ ОСТАХ НЕРАЗДУЖЕН, НА РАСТАНКУ.

НЕКАД ЛЕТАЧ, РАЖАЛОВАН ДО ДИВЉАЧИ
КОЈУ ГОНЕ ЗАСЛЕПЉЕНИ, НЕЗНАВЕНИ.
ПРЕУМОРНОГ БОРЦА, ОЧЕ, БАШ ПРИВЛАЧИ

ЛОГ У ТВОЈОЈ, СВЕСРДАЧНОЈ ВАСЕЉЕНИ...
КОЛТ РАЗНЕСЕ ИСПОД ЧЕЛА РАЗЛОГ КРУПАН,
ПОТЕРАМА ДОВЕК ДУХОМ НЕДОСТУПАН.

*

ТЕЛОМ ТУ САМ, НА ИЗЛОЖБИ, СРЕД ПИЈАЦЕ,
РАВНОДУШАН НА ПОГРЕДЕ И ПЉУВАЧКУ,
НА ПИКАВЦЕ И ПЕКМЕЗЕ И ПАЈАЦЕ.
ЛЕДАН, ЗВЕЗДУ НИШИШАНИМ, КРАЈЊУ ТАЧКУ.

РУДНИК У ТАВНИКУ

(„Енергија се не може створити ни уништити,
већ само прелази са једног тела на друго
или се претвара из једног облика у други.”)

Некада, у првој петолетки Тита,
Деда Драги, светли пример логораша,
Дође, по задатку, у рудник лигнита,
Да подземна блага буду наша, наша!

У коштац са земљом, у име топлоте,
Копај Тавник тамни. Љути мраз поратни,
Отима се груди, руду копач отме:
Морамо копати, морамо орати.

Херој који сиђе земљи до тежишта,
Шеф угљенокопа нискокалоријска,
Моја прва, лична, личност историјска...

Ја, данас, у тавном окну свог лежишта,
Копкам и рударим, знам да нисам ништа,
Макар био лигнит – енергија ниска.

ТАЈНА КРАЉЕВАЧКОГ БЕЛОГ ДВОРА

„Ми смо стрељали у зимско доба у подруму ОЗН-е
у Краљеву... Кад смо напунили то склониште,
бацили смо бомбе, да падну дрвени носачи и све
затрпамо и заувек предамо заборау. Дан-данас
у тој згради живи 500-600 људи...”

Ратко Дражевић

Ницах усред урбаног и угодног засада
Чак до спрата четвртог: црвен-цигла фасадна
А тераса кована, масном белом фарбана,
Видици без граница у футур без забрана.
Бели дворац овдашњи: кротке снаге Брозове
Граде живот достојан, спремни ако прозове
На делатне подвиге и конгресе повесне.

Све ударце подземне бело здање поднесе
Иако се уруши Новоградња Титова,
– Због пројектних грешака, фушераја, митова! –
Гука једна опстаје затајена, одвратна:
Сужитељи подрумски, костурница поратна.
Темељи под темељем, држећи слој опасни,
Будуће да проникне – бивше мора отпасти.